

CAP

Prevencija zlostavljanja djece

(čit. kap, akronim od Child Assault Prevention)

10 godina
CAP-a

svako dijete ima pravo biti
SIGURNO, JAKO I SLOBODNO

Udruga roditelja "Korak po korak"

u suradnji s

International Center for Assault Prevention (ICAP)

Sadržaj

-
- 1 Uvod
 - 3 Što je CAP?
 - Što djecu čini ranjivom na zlostavljanje?
 - Ciljevi CAP programa
 - 5 CAP-ov odgovor na ranjivost djece
 - CAP-ov pristup prevenciji
 - Izvedba CAP programa
 - 7 Predavanja za odrasle
 - 9 Radionice za djecu predškolske i mlađe školske dobi
 - 13 Radionice za tinejdžere (TeenCAP)
 - 15 Zašto je CAP važan?
 - Evaluacija CAP-a
 - 17 Provođenje CAP programa do sada su podržali
 - Kako se CAP može podržati?

Prvi seminar za CAP voditelje

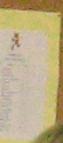
RAZREDNA PRAVILA

2.A

LANAC

DOBRIH

DJELA

- AKCIJE KOD DJECE I MLADIĆA:
1. PREDSTAVI SE KAO ČLAN UČENIČKOG KOLEGIJA
 2. PREDSTAVI SE KAO ČLAN UČENIČKE KOMITETA
 3. PREDSTAVI SE KAO ČLAN UČENIČKE ŠKOLNE RADOVNE GRUPE
 4. KAO ČLAN UČENIČKE ŠKOLNE RADOVNE GRUPE

TRUTH
LIRU

Luka

Luca

Uvod

Svijet u kojem živimo više nego ikad dosad omogućuje brzu i laku razmjenu iskustava, znanja i vještina, što omogućuje brže rješavanje brojnih problema suvremenog života. Krajem 90-ih godina na jednom međunarodnom skupu u Budimpešti čuli smo predstavljanje programa prevencije zlostavljanja djece pod nazivom "CAP". Program koji su 1978. godine osmisliše aktivistice udruge "Žene protiv silovanja" (Ohio, SAD) bio je odgovor na molbu roditelja i učitelja jedne škole, u kojoj je silovana djevojčica, učenica 2. razreda, da se pomogne djeci ali i njima, jer je događaj izazvao brojne posttraumatske stresne reakcije. Program je tijekom godina "brušen" i provjeravan, i počeo se primjenjivati u mnogim američkim državama, ali i izvan SAD-a. Stekao je ugled jednog od najkvalitetnijih i najobuhvatnijih programa primarne prevencije zlostavljanja djece u svijetu. Bilo je posve logično zaključiti: takav program trebamo u Hrvatskoj. CAP može uštedjeti vrijeme i novac koji su potreбni za razvoj i provjeru jednog preventivnog programa. Stoga smo odlučili predložiti njegovu primjenu.

Devedesetih godina prošlog stoljeća i u Hrvatskoj se, zahvaljujući djelovanju brojnih stručnjaka, osobito prof. dr. Dubravke Kocijan Hercigonja i doc. dr. Gordane Buljan Flander, zlostavljanje i zanemarivanje djece prepoznaje i priznaje prvorazrednim javnim pitanjem i problemom. Udruga se priključuje tim nastojanjima i 1999. razvija projekt "Prevencija zlostavljanja djece kroz školski sustav i lokalnu zajednicu – primjena CAP programa" koji podržava Zavod za unapređenje školstva a financira Institut Otvoreno društvo Hrvatska. Uspostavlja se suradnja s Međunarodnim centrom za prevenciju napada (International Center for Assault Prevention – ICAP) iz SAD-a i organizira inicijalni seminar s američkim trenericama. Tijekom prve polovice 2000. godine CAP se provjerava u 13 pilot-škola u različitim dijelovima Hrvatske, a u zaključku znanstvene evaluacije koju je proveo Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, stoji kako program treba preporučiti za širu primjenu u osnovnim školama kao jedan od kontinuiranih programa primarne prevencije.

Tijekom razdoblja od 2000. do 2010. održali smo brojne seminare za ospozobljavanje prosvjetnih djelatnika vrtića i škola kao CAP pomagača. Mnogi ospozobljeni CAP pomagači nisu to postali u praksi jer su shvatili da bi im takav angažman teško pao. Oni koji su počeli djelovati kao CAP pomagači postali su dio velike svjetske mreže ljudi posvećenih brizi za sigurnost i dobrobit djece, spremnih slušati, vjerovati i pomagati djeci da postanu i ostanu sigurna, jaka i slobodna. Zahvaljujući njihovom predanom radu, CAP-ove osnažujuće poruke došle su do:

43.650 djece

30.296 roditelja

11.637 djelatnika vrtića i osnovnih škola

Udruga roditelja "Korak po korak" danas je Regionalni trening centar ICAP-a za Hrvatsku akreditiran za sljedeće varijante CAP programa: Predškolski CAP za djecu dobi 6-7 godina, Osnovni CAP za djecu rane školske dobi, TeenCAP za adolescente i CAP za djecu s intelektualnim teškoćama.

CAP program poučava djecu njihovim elementarnim pravima da budu sigurna, jaka i slobodna, informira ih o tome kako prepoznati opasne situacije i poučava strategijama kojima će povećati svoju sigurnost. Polazi od prevencijskih strategija koje proizlaze iz dječjih sposobnosti a ne iz ograničavanja dječjih aktivnosti i očekivanja kako roditelji mogu u svakom trenutku biti pokraj svoje djece i nadgledati ih. Počiva na stavu da djecu treba poučiti onome što mogu sama učiniti ako se nađu u opasnoj situaciji i s kim o tome mogu razgovarati, no istovremeno naglašava da je prevencija dužnost odraslih, na prvom mjestu roditelja i osoblja vrtića i škola koje pohadaju, koji moraju biti informirani i upućeni u to kako im pružiti kvalitetnu pomoć i podršku.

Ova brošura tek je mali podsjetnik na put koji smo prešli od 1999. do 2010. godine...

Gorana Hitrec, voditeljica programa

CHILD ASSAULT PREVENTION

PREVENCIJA
ZLOSTAVLJANJA
DJECE

Prevencija zlostavljanja

djece

DJECA SU RANJIVA ZBOG:

- 1.Nedostatka informacija
- 2.Bespomoćnosti i ovisnosti

LJUBAV

DJECI,

PRIJE

SVEGA!!!

RACINSKI
OPERATOR
ZBRAJANJE
DOZIMANJE
ZAMJENI

Što je CAP?

CAP je jedan od najkvalitetnijih i najobuhvatnijih programa primarne prevencije zlostavljanja djece u svijetu.

CAP (čit. kap, akronim od Child Assault Prevention) je nastao u Columbusu, Ohio, SAD, 1978. godine.

International Center for Assault Prevention – ICAP, osnovan 1985. god., proširio je program na većinu država u SAD-u, te 18 država diljem svijeta, među kojima je od 1999. i Hrvatska.

Udruga roditelja "Korak po korak" je Regionalni trening centar ICAP-a za Hrvatsku. Putem mreže educiranih CAP pomagača, u Hrvatskoj su se do sada provodili:

Predškolski CAP za djecu predškolske dobi

Osnovni CAP za djecu mlađe školske dobi

TeenCAP za tinejdžere

Mislim da je to odličan program prevencije zlostavljanja koji obuhvaća sve koji su prisutni u takozvanom pedagoškom trokutu, od učenika i cjelokupnog osoblja škole do roditelja. Mislim da u mojoj školi svaki roditelj zna što je CAP i koje je kompetencije njegovo dijete usvojilo na CAP radionici. Na Vijeću roditelja je istaknut kao vrlo vrijedan program.

CAP je učenicima vrlo blizak. Forma igrokaza, razgovora s djecom te demonstracije određenih vještina drži učenike vrlo koncentriranima tijekom cijele radionice. Tijekom 10 godina primjene CAP-a nije bilo niti jednog slučaja dosade ili ometanja radionice od strane učenika. Učenici na njima primjeren način uče kako reagirati u opasnim situacijama.

Prisutnost učiteljice i njezino uključivanje u igrokaz s djetetom koje se želi povjeriti utječe na razvijanje komunikacije s učenicima i razvoj povjerenja. Upravo zbog toga ću i navesti

Što djecu čini ranjivom na zlostavljanje?

Nedostatak informacija o mogućim opasnostima i mogućnostima zaštite.

Bespomoćnost, nesamostalnost i ovisnost o odraslima.

Izoliranost od izvora podrške i pomoći.

Ciljevi CAP programa:

Smanjiti ranjivost djece i njihovu izloženost različitim oblicima zlostavljanja kvalitetnim informiranjem i poučavanjem učinkovitim prevencijskim strategijama.

Potaknuti lokalnu zajednicu da sprječavanje nasilja među ljudima, a posebno zlostavljanja djece, prepozna kao svoj važan cilj i nastojanje.

Potaknuti obrazovne institucije na sustavan pristup prevenciji zlostavljanja djece.

neka razmišljanja učiteljica nakon CAP radionica:

"Zabavno, poučno, dinamično! Upečatljivo!"

"Učenici su shvatili što znači biti siguran, jak, slobodan."

"Djeca su na konkretnim primjerima upoznala razne životne situacije u kojima se nalaze njihovi vršnjaci, a možda i oni sami i kako mogu postupiti."

"Bitno je da se «tajne» kažu nekome ako se nalaze u neugodnoj situaciji."

"Super!"

*Sanja Režek, psihologinja
O.Š. A.G. Matoša, Zagreb*

RAZRE

KALENDAR
PRIRODE

SRBIJA
SARAJEVO
Svibanj 2005.

STOLAC
FACULTET
RAD: 1803

CAP-ov odgovor na ranjivost djece

Tradicionalne strategije prevencije, poput upozoravanja djece na moguće opasnosti, pa čak i zastrašivanje, svakako su potrebne, ali ne jamče djeci sigurnost niti ih čine manje ranjivom. Primjerice, ne štite ih od zlostavljača koji su im poznati!

CAP-ove prevencijske strategije polaze od dječjih sposobnosti a ne od ograničavanja dječjih aktivnosti i očekivanja da roditelji mogu u svakom trenutku biti pokraj svoje djece i nadgledati ih.

CAP osnažuje djecu povećanjem svjesnosti o tome da imaju osnovna ljudska prava i poučavajući ih prevencijskim strategijama koje im pomažu zadržati ta prava.

CAP-ov pristup prevenciji

CAP-ov pristup prevenciji može se opisati kao "edukacija o prevenciji".

Edukacijom djece o prevenciji zlostavljanja smanjuje se njihova ranjivost kroz:

- davanje razvojno primjerenih informacija;
- poticanje i osnaživanje na korištenje različitih opcija;
- upućivanje da traže podršku od vršnjaka i odraslih kojima vjeruju kako bi smanjili svoju izoliranost.

CAP djecu poučava što mogu sama učiniti ako se nađu u opasnoj situaciji, s kim o tome mogu razgovarati i kako tražiti pomoći i podršku.

Izvedba CAP programa

Sva djeca imaju pravo na informacije, vještine i strategije kojima će steći veću sigurnost i kontrolu nad svojim životima. Svi važni odrasli u njihovom životu imaju pravo i dužnost na informacije, vještine i strategije koje će im pomoći da djecu na pravi način podržavaju i štite.

Stoga svi CAP-ovi programi sadrže 3 vrste aktivnosti:

1. predavanje za zaposlenike vrtića/škola,
2. predavanje za roditelje,
3. radionice za djecu.

Za Lana učenica 2.c kl bio sam na radionici cap i mislim da je preimeni bila dobra zato jer nas nauči da verujemo drugima koje me poznajem da od njih budemo dalje kao dve ruke zato moramo biti sigurni, jaki, slobodni.

Demonstrirajući različite vrste nasilja s kojima se možemo susresti, CAP je učinio zaokret i iz sigurnosti školske svakodnevice zavirio u privatnost doma. Bio je prvi koji je slikovito progovorio i o onim najtamnijim stranama zlostavljanja koja djeci prijete od strane poznatih i bliskih osoba. Pomalo sa strepnjom demonstrirali smo djeci i tu situaciju ne znajući kako će ona to prihvati, a djeca su (ah, kojeg li olakšanja!) na situaciju reagirala s potpunim razumijevanjem i uživljavanjem, pronalazeći različite opcije kako reagirati u sličnoj situaciji.

Zgodan je bio komentar jednog djeteta nakon CAP radionice: "Konačno u školi učimo nešto što će nam stvarno trebati u životu i izvan škole!". Što reći više od ovoga? CAP nam treba i služimo se njime.

*Nataša Lalić, psihologinja
OŠ Matka Luginje, Zagreb*

Vrijednost programa je u tome što na jednostavan i otvoren način podučava djecu kako se zaštiti od vršnjačkog nasilja, zlonamjerne nepoznate osobe i seksualnog napada poznate osobe.

Program je razrađen do u detalje, potiče učenike na razmišljanje, aktivno uključivanje, uvježbavanje i ponavljanje naučenog, te donosi dobre rezultate – godine provođenja pokazuju nam da sva djeca uspješno usvajaju strategije kojima ih poučavaju CAP pomagači. U obnavljanjima naučenog još se godinama nakon provođenja pokazuje ne samo da učenici trajno pamte usvojeno, već da rado govore o samoj radionici kao o vrlo pozitivnom iskustvu. Učitelji i roditelji su zadovoljni reakcijama djece, olakšanom komunikacijom s njima na temu nasilja, kao i pripremom za rješavanje problema s kojima će se susretati.

Djelatnici O.Š. Antuna Mihanovića, Slavonski Brod

Predavanja za odrasle

Rad s odraslima prethodi radu s djecom. Govori se o osnažujućim i prevencijskim strategijama koje će se obraditi u radionicama s djecom i daju sugestije kako ih najučinkovitije podržati kod kuće, u školi i zajednici.

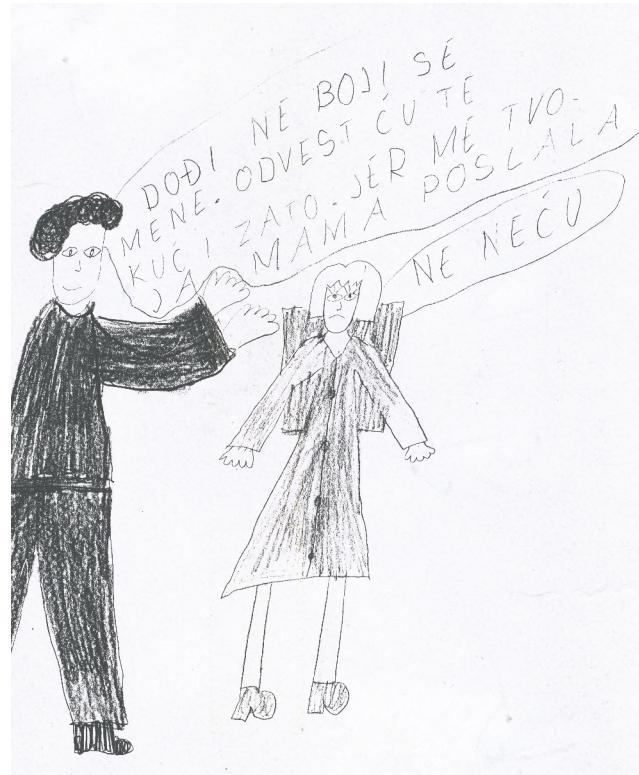
U predavanju za zaposlenike daje se pregled problema zlostavljanja djece, detaljne informacije o radionicama za djecu, sugestije kako u vrtiću/školi podržati osnažujuće i prevencijske strategije koje će djeca učiti, informacije o indikatorima zlostavljanja djece, daju upute za pristup djetetu u krizi, pregled izvora pomoći u zajednici, koga izvijestiti o zlostavljanju te koja su zakonska prava i odgovornosti zaposlenika koji prijavljuju zlostavljanje ili zanemarivanje.

Predavanja za odrasle održavaju se prije radionica za djecu s ciljem upoznavanja problema zlostavljanja djece te potrebom i obvezom odraslih da ih zaštite. Naglasak je na važnosti kvalitetne komunikacije s djecom. Zaposlenici i roditelji detaljno se upoznaju sa sadržajem radionica za djecu, kako bi i sami mogli u vrtiću, školi i kod kuće podržati osnažujuće poruke i prevencijske vještine koje će djeca usvojiti na radionici.

“Poštovani,

Ne znam obraćam li se na pravu adresu, ali kao mama i roditelj imam jednu molbu.

Jučer sam, ponovno nakon pet godina, prisustvovala CAP programu za roditelje i opet me oduševio. Puno toga sam već bila zaboravila, ali osjećam potrebu da se taj program ne bi trebao održavati samo za druge razrede osnovnih škola već i kasnije (sad moje prvo dijete ide u sedmi razred i susreće se više s navedenim problemima) tako da bi bilo jako poželjno da se taj program ponovi i u sedmim i osmim razredima. Zahvalujem.”

TU SE
MOŽEŠ
MAKNUTI,
OVO JE
IZMEĐU
MENE I
IVANE!

NEĆU TAJ
NOVAC JE ZA
MOJU UŽINU

NEĆU JA
SAM S
NUOM,
NIKUDA NЕ IDЕМ

Radionice za djecu predškolske i mlađe školske dobi (Predškolski i Osnovni CAP)

Cilj je poučiti djecu njihovim osnovnim pravima, informirati ih o tome kako prepoznati vršnjake i odrasle koji ih mogu ugroziti, podržati ih u tome da takve odrasle osobe nisu dužni slušati niti poštovati, te što trebaju učiniti kad se osjećaju nesigurnima.

Radionice za djecu provode tri posebno educirane osobe – CAP pomagači.

Radionice za djecu predškolske dobi (Predškolski CAP) održavaju se u trajanju od oko tri puta po pola sata tijekom 3 uzastopna dana. Sadržaj radionica razvojno je primjerjen, koriste se fotografije, igrokazi i posebno strukturiran razgovor kako bi se djecu poučilo pitanjima osobne sigurnosti.

Radionica za djecu mlađe školske dobi (Osnovni CAP) održava se jednokratno u trajanju od oko 1 sat. CAP-ov pristup pitanju napada na djecu polazi od osnovnih ljudskih prava i naglašava da se radi o narušavanju tih prava.

Nakon uvodnog razgovora o osnovnim pravima svakog djeteta da bude sigurno, jako i slobodno, slijede 3 igrokaza koja predstavljaju 3 najčešća iskustva napada s kojima se djeca susreću:

- dijete protiv djeteta (nasilništvo),
- odrasli neznanac protiv djeteta,
- poznati odrasli protiv djeteta.

Jedne nedjelje cijela je obitelj bila na proslavi prve pričesti u Crkvi. Roditelji su s jednim djetetom bili u crkvi, a ostalo troje djece bilo je na ulazu s rođakinjom. U jednom je trenutku djevojčici, koja je CAP program prošla u svojoj predškolskoj grupi u vrtiću, prišla nepoznata žena, pozdravila je i uz smiješak je pozvala da pade s njom riječima: "Kako si slatka, imaš tako lijepu haljinicu, dođi malo sa mnom...". Djevojčica ju je šutke promatrala, a kad ju je nepoznata žena treći put dotaknula pozivajući je k sebi, zauzela je odlučan stav tijelom i rekla: "Ja tebe ne poznajem pa s tobom nikamo ne mogu ići!" Njena teta je tek tada shvatila da je ta osoba djevojčici nepoznata, kao i opasnost situacije. Nepoznata žena se izgubila u mnoštvu i više nije viđena. Roditelji su bili vrlo zabrinuti kad im je rođakinja ispričala što se dogodilo. Sutradan je majka djevojčice događaj ispričala odgajateljicama u vrtiću, uz zaključak: "Da nije bilo CAP programa, naša djevojčica, ovako zatvorena i sramežljiva, nikad ne bi smogla snage reći "NE".

*Psihologinja Ivana Lukić-Jušić
Dječji vrtić "Sesvete"*

U okviru izobrazbe za sudske vještakinje prije 4 godine, dobila sam djevojčicu koja je bila vještačena zbog seksualnog zlostavljanja od strane djeda. Zlostavljanje je razotkriveno kad je djevojčica u 3. razredu sudjelovala na CAP radionici. Kod 3. igrokaza, gdje se prikazuje napad poznate odrasle osobe na dijete (seksualno zlostavljanje) i pojavljuju riječi "šuti o tome, to je naša mala tajna", ona se rasplakala i nakon radionice otisla kod pedagoginje i povjerila joj se. Pedagoginja je, očito i sama osnažena kroz CAP program, odmah obavijestila roditelje pa je pokrenut cijeli postupak. Tijekom vještačenja djevojčica je izjavila: "Mislim sam da je to dedina i moja tajna, iako mi je često bilo neugodno i bolno. Nisam znala da to nije normalno sve dok to nisam čula na radionici."

Prof.dr. Marina Ajduković

Igrokazi se koriste za stvaranje situacije u kojoj djeca kroz razgovor dolaze do uspješnih prevencijskih strategija.

Svaki igrokaz igra se dva puta: prvi put jedan od CAP pomagača predstavlja dijete kojem nedostaju vještine za prevenciju napada. Slijedi grupna rasprava u kojoj se s djecom razmatraju mogućnosti koje ima potencijalna žrtva.

Te strategije uključuju:

- samoobranu
- podršku vršnjaka
- podršku odraslih
- zalaganje za sebe
- razgovor s odrasloim osobom od povjerenja.

Igrokaz se potom ponavlja, ali ovaj put s vještinama koje su djeca upravo naučila, u obliku "priča o uspjehu". Djeci se sada pruža mogućnost sudjelovati u ulogama podržavajućih vršnjaka kako bi vježbala nova ponašanja.

Na kraju radionice uključuje se učitelj ili učiteljica koji, igrajući samo sebe kao podržavajuću osobu koja odgovara na dječji poziv u pomoć, pružaju djeci mogućnost vizualiziranja onoga što bi se dogodilo kad bi s nekim stvarno trebali razgovarati o problemu. To daje djeci jasnu poruku da njihovi učitelji brinu o njima i spremni su im pružiti podršku.

Poslije radionice djeca mogu individualno razgovarati s CAP pomagačima. U takvim razgovorima naglasak je na učvršćivanju vještina naučenih tijekom radionice i jačanju uvjerenja da je njihovo pravo da budu

SIGURNI, JAKI i SLOBODNI.

Obrazovanje o prevenciji je najučinkovitiji oblik borbe protiv zlostavljanja djece. Dosadašnja iskustva u provedbi potvrđuju da je CAP program sadržajno i metodološki dobro strukturiran i prilagođen razvojnim potrebama djece, te odraslima – učiteljima i roditeljima – vrlo uspješno otvara područje skrbi za sigurnost i dobrobit djece.

Djelatnici OŠ Ivana Cankara, Zagreb

Program se pokazao iznimno korisnim u primarnoj preventiji zlostavljanja djece prije svega zato što djecu ne tretira kao bespomoćna bića već kao osobe koje imaju velike potencijale da same sebe zaštite. Osim toga, obuhvaća i odrasle osobe (sve djelatnike škole i roditelje) koje mogu činiti široku mrežu podrške djeci.

Djelatnici OŠ dr. Ante Starčevića, Zagreb

Dобра strana programa je i to što ne govori isključivo o vršnjačkom zlostavljanju, nego upozorava učenike i na opasnosti od nepoznatih osoba ali i na nepoželjna ponašanja od strane poznatih osoba (seksualno zlostavljanje), o čemu se inače malo govori.

Djelatnici OŠ Obrovac, Obrovac

Tada, 2004.g. kad smo počeli provoditi CAP, a možemo reći i danas, naša je škola okružena neočišćenim minskim poljima u neposrednoj blizini. U takvoj sredini CAP program je istaknuo prava i dužnosti učitelja, roditelja a najviše učenika. Educirajući o svim vrstama nasilja, CAP program je izravno i neizravno izazvao otkrivanje zlostavljanje djece u školi, u obitelji, na ulici. Učenici su shvatili gdje mogu tražiti pomoći i kako. Roditelji i učitelji su educirani kako pomoći djeci.

Djelatnici OŠ dr. Franje Tuđmana, Lički Osik

Radionice za tinejdžere (TeenCAP)

Radionice za tinejdžere provode se tijekom 3 uzastopna dana u trajanju od 60 do 90 minuta. U radionicama se predstavljaju neke opće situacije zlostavljanja putem kratkih scenarija o kojima se onda vodi grupna rasprava.

Prvog dana dvoje CAP pomagača, žena i muškarac (poželjno), susreću se s cijelim razredom radi rasprave o osobnim sigurnosnim pravima, najčešćim vrstama zlostavljanja adolescenata, te strategijama za postupanje u opasnim situacijama.

Drugog i trećeg dana učenici i učenice imaju odvojene radionice. Odvajanje po spolu omogućuje smireniju interakciju i iskreniju raspravu kad se počne govoriti o socijalnim i seksualnim stereotipima te seksualnom zlostavljanju od strane odraslih i vršnjaka.

U radionicama drugog dana osporavaju se neka kulturno podržana vjerovanja u svezi fizičke i seksualne agresivnosti.

Trećeg dana u radionicama se raspravlja o seksualnom zlostavljanju od strane odraslih i vršnjaka. U odvojenim radionicama, učenici i učenice se usredotočuju na alternative vršnjačkoj agresivnosti, raspravljajući o njoj s pozicija žrtve i zlostavljača. Raspravlja se o seksualnom uznemiravanju i naglašava razlika između njega i koketiranja. Uče se samozaštitne strategije, uključujući asertivni način hoda, CAP-ov vrisak i obrambeni paketi.

Kroz raspravu scenarija napada od strane rođaka i napada od strane poznatog vršnjaka, učenice se poučavaju vještinama sprječavanja seksualnog napada. Dječaci raspravljaju scenarije napada od strane poznate odrasle osobe i poznatog vršnjaka. Raspravlja se o homofobiji, kao i o silovanju od strane poznate osobe, i upoznaje s vještinama sprječavanja seksualnog napada. Nakon svake od radionica učenici mogu, ako to žele, u posebno rezerviranom vremenu i prostoru razgovarati s voditeljima o sadržajima koje su čuli ili o svojim problemima.

Teško je vidjeti što je učinak ovog programa, a što CAP-a. To su klinci koji su prošli CAP od 2. razreda i imaju znanja o prevenciji zlostavljanja i nasilja. Zahvaljujući CAP-u mi nemamo problema s njima, nema bullinga, nema uništavanja, oni su se navikli rješavati razredne probleme razrednom diskusijom. Tolerantni su. Obrate nam se ako imaju problema, znaju se pozitivno boriti za sebe. Naime, i njihovi učitelji su završili CAP i to su integrirali u nastavu. No to je bila dobra kombinacija da se s takvim sadržajima nastavilo i kasnije kroz grupu.

Kod te generacije se vidi rezultat ranih intervencija - s njima smo počeli od 2. razreda i sudjelovali su u CAP programu iako je tada bilo naznaka da će biti puno problema, sad je zaista sve u redu.

Dječak B.: "Kad je psihologica rekla što ćemo raditi mislio sam da će bit zabavno i zato sam se uključio."

Djevojčica A.: "I meni se svidjelo da se zabavljamo i igramo i pričamo i učimo zanimljive stvari kao što smo radili na grupama kad smo bili u nižim razredima." (CAP program - opaska voditeljice grupne diskusije)

Što je za tebe bilo najbolje, a što najteže u ovom programu? Što ti se sviđalo, a što ti se nije sviđalo? Je li ti nešto nedostajalo?

Djevojčica B.: "Meni je sve bilo dobro Razgovarali smo o zanimljivim temama. Zabavljali smo se. Meni su se najviše svidjele različite igre koje su nas učile voditeljice."

Dječak B.: "Meni nije ništa nedostajalo. Bilo mi je zanimljivo."

Što ti vidiš kao konkretni rezultat sudjelovanja u grupi? Što se konkretno promijenilo u tvom ponašanju ili/i odnosima s drugima?

Djevojčica C.: "Ja ne znam za sebe, ali je on (Dječak A.) postao tolerantniji i manje nas gnjaví.

Ja ne volim netoleranciju. To sam naučila na radionicama u nižim razredima." (CAP program - opaska voditeljice grupne diskusije).

*Dijelovi iz izvješća prof. dr. Marine Ajduković
i prof. dr. Antonije Žižak:*

"Evaluacija grupnog rada s djecom kod koje je prisutan rizik za pojavu poremećaja u ponašanju"

Zašto je CAP važan?

To je jedini program **primarne prevencije** koji osim problema bullinga pokriva pitanje prevencije seksualnog zlostavljanja djece.

CAP direktno odgovara intencijama **Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interes djece od 2006. do 2012. godine** u područjima:

- II. Zdravlje (mjera 13.: Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja, aktivnost 5)
- IV. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece (mjera 4.: Osigurati dostupnost informacija roditeljima; aktivnosti 1. i 2.)
- X. Zlostavljanja i zanemarenja djeca (mjera 3.: Izraditi prevencijske i intervencijske programe zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja; aktivnost 2, te mjera 5.: Unaprijediti zaštitu djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja; aktivnost 1).

Sukladan je mjerama **“Programa aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima”**, kao i intencijama **“Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od spolnog zlostavljanja i iskorištavanja”**.

Evaluacija CAP-a

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu proveo je znanstvenu evaluaciju programa 2000. godine i preporučio ga za daljnju primjenu kao visokokvalitetan program primarne prevencije zlostavljanja djece.

Sad smo se zamislili! Sve mislimo da se našoj djeci to ne može dogoditi, ali...

roditelj

Od samog početka provođenja zaintrigirao nas je njegov sadržaj jer je od raznih programa s istom ili sličnom tematikom koji su se nudili, ovaj bio najcjelovitiji i najzanimljiviji.

Djelatnici OŠ Ivana Gorana Kovačića, Staro Petrovo Selo

Preteći reakcije djece, učitelja i roditelja nakon provedenih radionica, mišljenja smo da se radi o iznimnom i vrlo potrebnom programu primarne prevencije zlostavljanja djece.

OŠ Lapad, Dubrovnik

Prošle godine starije dijete mi je bilo polaznik 2. razreda i već sam prisustvovala ovom predavanju. Smatram da je program edukativan i djeci vrlo zabavan. Svi u obitelji znamo vrisak i sve što možemo učiniti da se zaštитimo.

roditelj

Provodenje CAP programa do sada su podržali:

Britansko veleposlanstvo, Zagreb	HEP d.d.
Grad Čakovec	Institut Otvoreno društvo
Grad Dubrovnik	Koprivničko-križevačka županija
Grad Gospić	Ličko-senjska županija
Grad Koprivnica	Međimurska županija
Grad Osijek	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
Grad Pakrac	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
Grad Pula	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Grad Rijeka	Primorsko-goranska županija
Grad Velika Gorica	Veleposlanstvo SAD-a, Zagreb
Grad Vukovar	Vladin ured za ljudska prava
Grad Zagreb – Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport	Vladin ured za udruge
Grad Zagreb – Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	Zagrebačka županija

Kako se CAP može podržati?

Lokalne/regionalne samouprave financiranjem rada CAP timova na svojem području.

Državni organi – ministarstva i vladini uredi financiranjem:
širenja mreže CAP timova na nova područja Hrvatske
održavanja kvalitete rada CAP timova (supervizije, stručna
usavršavanja).

Naslov brošure

Svako dijete ima pravo biti sigurno, jako i slobodno – 10 godina CAP-a

Izdavač

Udruga roditelja "Korak po korak"

Za izdavača

Silvija Stanić

Urednice

Sanja Brajković

Gorana Hitrec

Lektura

Marina Vujčić

Grafički dizajn

Romana Rođaković

Tisk

Tiskara Zelina

Godina izdanja

2010

Naklada

1000

ISBN 987-953-95654-3-3

**Udruga roditelja "Korak po korak" – Regionalni trening
centar ICAP-a za Hrvatsku**

Ilica 73, 10000 Zagreb
Tel./fax: 01 48 55 578
E-mail: udruga_roditelja@korakpokorak.hr
www.udrugaroditeljakpk.hr

International Center for Assault Prevention (ICAP)
900 Hollydell Court, Sewell, NJ 08080, USA
www.internationalcap.org